Bach și Messiaen la Ateneul Român

(Grigore Constantinescu – 28 martie 2008)

Grație Institutului Francez, după foarte multă vreme, **Suitele pentru violoncel solo** de J. S. Bach au răsunat din nou sub cupola Ateneului Român.

Institutul Francez a inițiat, încă din noiembrie ciclul „Jeunes Grands Solistes" și tot cu muzică bachiană, primul program a aparținut pianistului Alexandre Tharaud, cunoscut de melomani din prezentele sale MEZZO. Există desigur o deosebire între televiziune și ascultarea directă, cu un proiect integral cu muzică pentru clavecin de Johann Sebastian Bach. Probabil că, de acum trei decenii când am ascultat tot un recital Bach cu Christoph Eschenbach, o asemenea serată integrală nu ne-a mai fost oferită. Tharaud este un artist care preia muzica aceasta în spiritul asumării unui discurs de adresare și a îndreptat intențiile către ceea ce spune marele compozitor celor care îl ascultă. Plusul de adevăr al acestor intenții se însoțește la Tharaud cu prezența actuală a unei muzici peste care nu se așterne uitarea sau vârsta, un program bazat pe referințe repertoriale concertante, în care Bach dialoghează cu muzica lui Marcello și Vivaldi, pe care o studiază și o adaptează propriilor sentimente, ipostază de intersecții stilistice impresionante pentru începutul secolului al XVIII-lea.

Urmează, în cadrul aceluiași proiect propus de Institutul Francez, mult așteptata integrală a **Suitelor pentru violoncel solo** de J. S. Bach, invitat fiind violoncelistul Mark Coppey, aflat a doua oară în stagiune la București. Se pare că această realizare a integralei are deja confirmarea criticii internaționale, după editarea unui disc cu același repertoriu, comentat elogios. Marc Coppey a desfăcut, filă cu filă sonoră, conținutul acestei integrale neobișnuite ca dimensiuni, efort și problematică, o infinită variație a stărilor psihice, care se perindă pe coordonatele firescului lecturii unor veritabile rostiri despre existență.

Centenarul Olivier Messiaen este un moment aniversar nu numai pentru Franța, ci și pentru muzica lumii, artistul fiind unul dintre „Aleșii" secolului XX. Institutul Francez, a programat, tot în acest cadru, **Cvartetul pentru sfârșitul timpului**, realizat de Trio „Dumki" în dialog cu clarinetistul francez Nicolas Baldeyrou. În seria „Tineri mari soliști", Institutul Francez i-a ales foarte bine pe interpreții francezi, capabili a ne vorbi prin actul lor de tălmăcire subtilă și rafinată despre mesajul lăsat moștenire oamenilor de către Messiaen. După **Cvartetul pentru sfârșitul timpului**, am ascultat, în primă audiție pentru România, **Vingt regards sur l'Enfant Jésus**, eveniment remarcabil în viața artistică bucureșteană actuală. Pianistul Bertrand Chamayou venea precedat de o recomandare prestigioasă – laureat al Concursul „Long-Thibaud", și premiul „Victoire de la musique classique 2006". Interpretarea acestei capodopere pianistice a lui Messiaen, cu o durată impunătoare de două ore, este un act de curaj pentru orice muzician, performanță aproape imposibilă ca problematică a tehnicii instrumentale și, mai ales, ca viziune a construcției sonore și ideatice. Dacă, într-adevăr, trebuie să avem încredere în tinerele generații ale maeștrilor care se afirmă în acești ani, despre Bertrand Chamayou putem vorbi cu netăgăduită admirație pentru această călătorie inițiatică în universul sonor al lui Messiaen.